

Boldog rendetlenség?

Dr. Navracsics Tibor

Miközben Ursula von der Leyen az Unió állapotáról szóló beszédében már az egészségügyi uniót hirdette meg, a tagállamok még a Bizottság által első lépésként javasolt koordinációban sem nagyon tudnak megegyezni. Járvány idején az állampolgárok Európai Unión belüli szabad mozgása könnyen szuverenitás-kérdéssé válhat.

A koronavírus-járvány kirobbanása óta napirenden szerepel az uniós intézmények szerepvállalása a védekezésben, illetve a megelőzésben. Logikusnak tűnő következtetés ez: a járvány az egész közösséget sújtja, határookra való tekintet nélkül terjed, és valóban úgy tűnik egyedül egyetlen ország sem tud megküzdeni a betegség pusztításával. A pandémia megjelenésére adott első reakciók mégis elsősorban nemzetiek voltak. A tagállamok határaik lezárásával, polgáraik mozgásának korlátozásával, a gazdasági tevékenység szabályozásával próbálták otthon, vagy legalább országon belül tartani a potenciális áldozatokat.

Noha az uniós intézmények – elsősorban az Európai Bizottság – kezdettől fogva próbált az európai védekezés élére állni, a tagállamok többnyire csak abban szántak az intézménynek szerepet, hogy a járvány okozta gazdasági válságból való talpraállást segítse. A Bizottság ambíciói azonban ennél lényegesen merészebbek voltak, és mindig is egy közös, uniós szintű európai egészségügyi politika létrehozását célozták. Ezt a törekvését segítette, amikor már júniusban Dánia vezetésével hat tagállam [tett javaslatot](#) a Bizottságnak egy erősebb együttműködés létesítésére.

Ezen felbuzdulva [dolgozta ki](#) a testület szeptember elejére már azt a tanácsi ajánlástervezetet, amely kísérletet tett a tagállamok járvánnyal kapcsolatos korlátozó intézkedéseinek koordinálására. Javaslatában olyan egységes feltételrendszert javasol, amely átláthatóvá és kiszámíthatóvá teszi a tagállamoknak a járvány terjedésével kapcsolatos utazási és mozgási korlátozásait, így csökkentve az egységes belső piachoz kapcsolódó működési zavarokat.

Hasonlóképpen, az ambíciók erősödését jelezte, hogy Ursula von der Leyen, szeptember közepi, az Unió állapotáról szóló [beszédében](#) egyik legfontosabb szakpolitikai javaslatként jelentette be szándékát egy európai egészségügyi unió létrehozatalára. Részleteket ez alkalommal ugyan nem ismerhettünk meg, ám a Bizottság elnökének szándékai szerint a közös szakpolitika mindenekelőtt a megelőzési tevékenységek koordinálását, közös készletezést és adatkezelést irányozna elő.

A nagyívű elképzelések most ütköznek a politikai realitás kemény szikláiba. Miközben önmagában egyetlen tagállam sem kérdőjelezte meg a Bizottság terveit, a mostani

tanácsüléseken már a koordinációra irányuló tanácsi ajánlástervezet is meglehetősen nehéz viták [tárgya](#). A kérdés, amelyen heteken át ütköztek a tagállamok a Bizottság és a soros elnökséget betöltő Németország delegációval látszólag szakpolitikai, valójában azonban a jelen helyzetben egyre inkább szuverenitás-kérdés. A vita tárgya az, hogy a tagállamok – a Bizottság ajánlásának megfelelően – előnyben részesítsék-e a kötelező tesztelést a karanténnal szemben, vagy pedig ennek az eldöntését ne egységesítsék, hanem bízzák a tagállamokra. Végül a német elnökség kompromisszumos javaslata nem kötelezővé, hanem erősen ajánlottá teszi a tesztelést, de alapvetően meghagyja a kormányoknál a döntés jogát. Ennél rosszabbul járt azonban az a javaslat, amely tíz napban [akarta volna](#) egységesíteni az egyes országokban alkalmazott karantén időtartamát, ám a német elnökség nem volt képes egységes álláspontot elfogadtatni a nemzeti delegációk között.

Látszólag részletkérdések ezek, amelyek elvesznek a nagypolitikai folyamatokban. Ugyanakkor jól mutatja az európai együttműködés kialakításának nehézségeit egy új területen. Bár a járvány második hulláma minden eddiginél több fertőzöttet hoz, az európai egészségügyi unió, úgy tűnik, még nem a közeljövő vállalkozása.

2020.10.12.